

ČTK: Zemědělci a potravináři jsou v nejistotě ohledně kompenzací cen energií

11. 08. 2022

11. 8. 2022 - ČTK - Zemědělci a potravináři stále nemají žádné signály od vlády o tom, že české firmy dostanou od státu kompenzace vysokých cen energií. Státům EU to umožňuje takzvaný dočasný krizový rámec a několik zemí toho využilo. Podniky jsou také ve velké nejistotě, zda budou mít dostatek plynu pro svou produkci. Novinářům to řekl prezident Agrární komory ČR Jan Doležal a prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová.

Obě komory na vládu delší dobu apelují, aby potravinářům a zemědělcům poskytla kompenzace vysokých cen energií, zatím ale nemají žádnou jistotu, že se tak stane. Podle Potravinářské komory by mohl kompenzovat zhruba 30 procent nákladů na energie, což by firmy musely doložit jejich meziročním růstem. U energeticky náročných provozů, jako jsou například pekárny, až 50 procent.

Večeřová uvedla, že vyjednávání s ministerstvem průmyslu a obchodu se doposud nikam neposunulo. "Podpora by byla v řádech nižších jednotek miliard, stejně nám bylo řečeno, že na to nejsou peníze," řekla. Doplnila, že firmám vzrostly průměrně náklady na plyn o 350 procent, některým firmám i na desetinásobek.

Komory také upozorňují na to, že řada zemí už poskytla firmám kompenzace v řádech až stovek milionů eur, například v Itálii vláda zemědělcům dala 400 milionů eur (téměř 11 miliard Kč). České firmy mají kvůli tomu až o 30 procent vyšší náklady oproti konkurenci ze zahraničí.

Večeřová také uvedla, že potravináři doposud nepromítli do cen veškeré náklady. "Kdyby se cena chleba zvedla o všechny náklady, aby výrobce netratil, tak by se cena zvýšila v průměru o 13 korun," řekla. Růst nákladů také vede k tomu, že hlavně malé a střední podniky se dostávají do existenčních problémů.

Doležal k tomu doplnil, že komory od ministra průmyslu a obchodu Josefa Síkely (za STAN) dostaly dopis, ve kterém jim sdělil, že vláda původně počítala s tím, že na kompenzace se využijí peníze z národního plánu obnovy, tedy z peněz EU, krizový rámec ale počítá s tím, že státy mají použít peníze ze státního rozpočtu.

Jistotu podle něj nemají také v tom, zda budou zemědělci a potravináři mít dostatek energií pro svojí produkci. "Po měsících vyjednávání se nedomluvilo, že by zemědělci a potravináři byli upřednostňováni v případě, že by k výpadku dodávek došlo," dodal. Při nedostatku energií může podle něj hrozit například to, že zemědělci nebudou schopni zajistit krmiva pro zvířata a do velkých problémů se mohou dostat výrobci mléka.

Hlavní ekonom Trinity Bank Lukáš Kovanda řekl, že kvůli vysokým cenám potravin by se mělo uvažovat o trvalém snížení DPH alespoň u základních potravin. "Pokud by se daň snížila z 15 na deset procent, tak by stát přišel o zhruba sedm miliard korun ročně," doplnil.

Snížení příjmů z daní by se podle něj dalo kompenzovat například lepším zacílením takzvaného úsporného tarifu, který je nyní nastaven plošně. Místo toho by mohl být zaměřen je na zhruba 25 procent nepotřebnějších domácností, což by podle Kovandy dávalo mnohem větší smysl.